

# Minningarhald teirra sjólátnu á Syðradali, Kalsoy!

Fríggjadagin 1. november klokkan 13:30

## Minningarhaldið

Hetta er 13. ferð, at minningarhald verður hildið á Syðradali. Tað var soleiðis, at í seinna helmingi av nítíárunum varð nevnd sett at fyrireika minnisvarða til teirra, ið vóru farin av vanlukkusøkum gjøgnum tíðirnar. 30 nøvn eru á varðanum. Tað er "Minnisgrunnur Andreas Eliasens", ið er upprunin til átakið.

Um aldarmótið ár 2000 var minnisvarðin liðugur, og varð hann settur oman fyri vegin beint norðanvert Gjónna. Árni Ziska av Strondum evnaði varðan til. Víglan fór fram leygardagin hin 08. juli í fagra stað. Hans J. Joensen, biskupur framdi vígluna. Ongantið hevur so nógv fólk verið savnað á Syðradali hvørki áður ella síðani. Meira enn eitt túsund fólk vóru hjástødd undir vígluni henda dagin.

Skráin var rættiliga fjølbroytt og drúgv við røðum og sang, men veðrið var so avbera gott, at tað sakaði einki, hóast haldið tók einar 2 tímar. Aftaná fóru fólk í tey ymsu húsini at práta og fáa sær ein bita. Flestu av teimum 13 húsunum á Syðradali vóru opin, har øll vóru vælkomn at fara innar.

## Eitt sindur um bátsvanlukkuna fyri 50 árum síðani, hin 23. septembur 1963

Septembur mánaður er ikki altíð so góður sum í ár, og haldi meg minnst, at júst í 1963 var illsligt, ruskut og umleypanið veður í døggunum, sum farnir vóru av mánaðinum, men sunnukvøldið hin 22. sept. kom hann av eystri við rættiliga góðum veðri. Henda ætin er ikki ring um okkara leiðir, t.d. er vanligast stilli í Klaksvík, og tað man vera lítið øðrvísi á Syðradali.

Teir, Dánjal har Uppi (67 ár) í Hoygardinum, Jóan Símun (29 ár), sonur Dánjals og Henry (31 ár), úr grannahúsinum gjørdur av at fara til útróðrar sunnukvøldið hin 22. sept. um kl. tíggu/ellivu við báti teirra, "Kalli", sum var eitt heldur lítið 6 – mannafar. Kristian, faðir Henry, strongdi nógv á at fara við í staðin fyri sonin, men hesin helt avgjørdur, at hann átti at fara, meðan pápin heldur skuldi stinga fliður í fjøruni dagin eftir, meðan teir vóru á útróðri. Endin var so, at Kristian eftirlíkaði at vera heima henda túrin. Vanligt var at seta 4 línur, har hvør var 12 stykki, men okkurt bendir á, at teir móguliga høvdu ikki meira enn 3 línur henda dagin. Eitt stykki er 60 favnar, so línurnar hava verið langar, og minnst eg eisini sjálvur, hvussu



drúgt tað var at rekja eina slíka, serliga, um fløkjur vóru uppi, so tað mundi taka í minsta lagi einar 2 tímar at rekja eina línu.

– Tá ein skuldi fara til útróðrar av Syðradali, so var fyrsta takið at sigla til Klaksvíkar at keypa agn á Stongunum, men hesaferð var tað soleiðis, at teir høvdu nakrar línur standandi egndar í frystirúmi í Klaksvík.

Frostvirkið var beint oman fyri handilshúsin, ið vóru niðri við træbrúgvvarnar. Sostatt var ikki neyðugt at egna, áðrenn teir skuldu fara, og hetta man vera orsøkin til, at allir triggir komu við bátinum til Klaksvíkar og so haðani beina leið til útróðrar.

Tveir bátar úr Klaksvík og ein kunoyarbátur gjørdur eisini klárt at fara norðureftir hetta kvøldið og út á náttina. Sama gjørdi Guttabáturin úr Oyndarfirði.

Grettir: Óli Lydersen og Jákup Eli Steffensen.

Klakkur: Jaspur Klakkstein, Olaf Sigurðsson og Kristoffur Klakkstein.

Kunoyarbátur: Heini Heinesen, Hans Jakki Heinesen og Richard Heinesen.

Guttabáturin úr Oyndarfirði:

John -, Sigurð – og móguliga Elibert Joensen.

Syðradalsmenninir prátaðu við manningina á Klakki (10-mannafar), meðan hesir sótu og egndu á Stongunum onkustaðni. Óli Lydersen helt seg minnst, at syðradalsmenninir fingi drekkamunn frá vágsmonnunum. Dánjal, ið annars vanliga ikki segði so nógv, var prátingarsamur og í sera góðum lag hesa løtuna. Hann var eisini umborð í Klakki og hugdi at "lugarinum", sum hann var óføra hugtikin av. Vágsmenninir høvdu lokað framskutin á báti teirra inni (gjørt hvalabak), so tað bar til at leggja seg fram undir at sova á leiðini til útróðrar, meðan ein maður stýrdi. Hetta hevur verið seint sunnukvøldið ella um miðnáttarleitið. Annars var tað sjóvarfallið, ið ráddi fyri, nær best var at fara. Sostatt er "Kallur" farin til útróðrar um miðnáttina hetta kvøldið. Veðrið var um tað mundið sera gott.

"Grettir" (8-mannafar) fór og setti 4 línur norður úr Kallinum. Ættin var eystaneftir, men hann kom av vestri, áðrenn teir vóru lidnir at draga. "Grettir" var aftur í Klaksvík

út á seinnapartin. Tá komu Frits Olsen, ið var svágur Henry, og Ovi Sólheym á støð og søgdu frá, at tey vóru bangin um "Kall", sum ikki var afturkominn til ætlaðu tíðina, ið var um middagsleitið.

"Klakkur" (10-mannafar) fór suðureftir um 2 – 3 – tíðina mána-náttina, men vendi aftur vegna ov nógvan vind lágt.

Kunoyarbáturin sigldi u.l. hálv-an tíma úr Kallinum, men vendi aftur, av tí at hann trílkaði vindin og setti í staðin línu í Lúnuni, sum er í Kalsoyafirði á leiðini eystan fyri Djúpadal og Trøllanes. Teir sóu ongantið syðradalsbátin, av tí at hesin fór eitt sjóvarfall fyrr enn kunoyarbáturin gjørdi, og hann var eisini staddur longur vesturi.

"Kallur" setti línurnar norðuri í Djúpini (fyri vestan Kalsoy) um náttina, men teir drógu ikki allar línurnar aftur, av tí at ein – ella partur av einari stóð eftir og varð funnin undir leitingini. Teir hava helst hildið, at báturin var vorðin ov tungur av veiðuni.

Teir á Guttabátinum úr Oyndarfirði tosaðu við manningina á "Kalli", meðan hesir leitaðu eftir einum kiki, ið helst var undirfarin eina løtu av rákinum. Seinni, tíðliga

seinnapartin, sóu oyndfirðingarnir "Kall" fara til hús. Hann sigldu suðureftir fram við Kalsoynni. Tað er Hentze Klein Joensen (64 ár), ið hevur greitt mær frá. Hann lá á Klaksvíkar Sjúkrahúsi saman við Obert Danielsen henda lagnudagin. John og Sigurð vóru pápabeiggjar Hentze. Einar Joensen (87 ár) hevur greitt honum frá hesum.

Oyndfirðingarnir eru sostatt teir seinastu, ið hava talað við syðradalsmenninar á hesi lagnutungu ferð. "Kallur" hevði fingið heilt góða veiðu á línunum, ið drignar vóru tann morgunin, so báturin má hava verið tungur.

## Leitingin

Av serligari orsøk fóru fólk heima á Syðradali rættiliga tíðliga henda mánadagin at vera óttafull um "Kall", tí longu um miðdagsleitið byrjaðu teir at reika fyri leiting, hóast báturin í fyrsta lagi kundi væntast aftur um 11-tíðina f.p. ella eitt sindur seinni, sum nevnt áður. Veðrið var eisini framvegis gott, men Kristian, pápi Henry, hevur verið fyri onkrum lögnum niðri í fjøruni henda morgunin, meðan hann stakk fliður, har hann hevði stoytt fulla byttu av fliðum burtur fyri síðan at fara niðan til hús við tómarí spann, og fyrsta hann helt fyri var: "Hetta verður ein ræðuligur dagur", men sjálvandi royndu tey at ugga seg við, at so illa mundi dagurin ikki fara at roynast, hóast alt. Solveig, unnustan hjá Henry, iðraði seg seinni um, at hon ikki hevði spurt Kristian, hvat tað var, ið honum hevði verið fyri niðri í fjøruni, meðan hann stakk fliður, men sorgin var so ræðulig og tyngjandi í tíðini aftaná, at hetta og mangt annað fór so at siga aftur við borðinum. Vindurin vaks heldur ikki fyrr enn um kvøldið, tá rættiligt illveður kom lágt. Farið var at leita við færum úr Klaksvík. Vaktarskipið "Veðrurin" leitaði ytri á norðuri í Djúpini, meðan hini skipini leitaðu í Djúpini og Leirvíksfirði. Summi kannaðu fram við landi allastaðni, men eingin bátur varð funnin. Tað var "Tórshavn Radio", ið stílaði fyri leitingini.

Nógv varð leitað: "Nevið Reyða", har Hans Andrias Jacobsen, Es-mundur Jacobsen, Magnus Jacobsen, Ísakur Poulsen og Hjalmar Joensen vóru við, fór á Leirvíksfjørð og funnu lutir av "Kalli" á leið har, sum Líðarmunnin er: Tveir kíkar og tveir línuleypar. Petur Juul Jacobsen passaði telefonstøðina á Syðradali, sum vera man.

"Nevið Reyða" leitaði alla náttina og dagin eftir við. "Háenni" var